

1Kr 6,11-13 *I stalo se slovo Hospodinovo k Šalomounovi: „Pokud jde o tento dům, který buduješ: Budeš-li se řídit mými nařízeními, budeš-li uplatňovat má práva, dodržovat všechna má příkázání a podle nich žít, splním na tobě své slovo, které jsem dal tvému otci Davidovi, budu bydlet uprostřed Izraelců a Izraele, svůj lid, neopustím.“ Šalomoun stavbu chrámu dokončil...*

1Kr 8,22-23.27-28 *Pak se v přítomnosti celého shromáždění Izraele postavil před Hospodinův oltář, rozprostřel dlaně k nebi a řekl: „Hospodine, Bože Izraele, není Boha tobě podobného nahoře na nebi ani dole na zemi. Ty zachováš smlouvu a milosrdenství svým služebníkům, kteří chodí před tebou celým srdcem. ... Ale může Bůh opravdu sídlit na zemi, když nebesa, ba ani nebesa nebes tě nemohou pojmout, natož tento dům, který jsem vybudoval? Hospodine, můj Bože, skloň se k modlitbě svého služebníka a k jeho prosbě o smilování a vyslyš lkání a modlitbu, kterou se tvůj služebník před tebou dnes modlí.*

J 2,13-19 *Ježíš se vydal na cestu do Jeruzaléma. V chrámu našel prodáváče dobytka, ovcí a holubů i penězoměnce, jak sedí za stoly. Udělal si z provazů bič a všechny z chrámu vyhnal, i s ovcemi a dobytkem, směrnávníkům rozházel mince, stoly zpřevracel a prodáváčům holubů poručil: „Pryč s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržiště!“ Jeho učedníci si vzpomněli, že je psáno: ‚Horlivost pro tvůj dům mne stráví.‘ Židé mu řekli: „Jakým znamením nám prokážeš, že to smíš činit?“ Ježíš jim odpověděl: „Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej postavím.“*

I. David

Za pár dnů budeme zase ve vánoční písni zpívat „...z života čistého, z rodu královského nám, nám narodil se.“ Zmínka o královském rodu nás přivede ke králi Davidovi, jenž se stal v kolektivní paměti přímo symbolem dobrého kralování. Při bližším pohledu (čímž míním četbu Bible) na jeho kralování najdeme lečjaké vady na kráse a u něj samotného šrámy na charakteru, ale to zas takové překvapení není, to tak u lidí bývá.

Bible se ty šrámy nepokouší utajit, naopak je svobodomyšlně zveřejnila a ještě připojila pár písniček (žalmů), které jsou spojeny s Davidovým jménem: ty vyjadřují, jak David přiznává své přešlapy a lituje jich a jak si je vědom své slabosti, ve které je odkázán na Boží přízeň a slitování. Protože právě i to je znak přičetného kralování: právě i proto je to dobrý král. Když to čtete, působí jak balzám, jak výrazně se to liší od nepřičetného naparování nebo ukřivděného fňukání, které od mocných tak často bývá slyšet.

II. Šalomoun

Z rodu královského, konkrétně Davidova, vzejde výhonek, na který je proč se těšit. První vzešel brzy: Šalomoun, syn Davida a Betsabé. Proslul prý velikou moudrostí, k čemuž se váže příběh ze začátku jeho panování: Bůh mu ve snu nabídl, ať si řekne, co by od něj chtěl, a Šalomoun si přál vnímavé srdce, aby dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem, protože bez toho nebude s to rozsuzovat tento lid, jemuž je tak těžko vládnout. Bůh ocenil, že ho neřádá o dlouhá léta u moci nebo o bohatství nebo smrt odpůrců, nýbrž o moudrost, a tak mu ji dopřál (a to ostatní k tomu přidal jako bonus).

Vnímavé srdce, abych si nepletl zlo a dobro a nebloudil v divné šedé mlze. Však taky byly Šalomounovi připisovány knihy, které se o pochopení zla i dobra pokoušejí a dostaly se do Bible. Nejde o autorství, ale o to, že právě schopnost rozeznat dobro a zlo je pro život před Bohem a pro život mezi lidmi důležitá. A k tomu je třeba ono vnímavé srdce, aby člověka neoslepily nějaké předsudky (což jsou úsudky učiněné předem, ještě dřív, než se s dotyčným člověkem vůbec setkám).

Šalomoun kromě moudrosti proslul i jinými věcmi. Postavil Hospodinu krásný chrám a sobě honosný královský palác. Otrocké nucené práce jim tehdy asi vrásky nedělaly, nad tím se lidé pozastavovali až v mnohem pozdějších dobách. Jakýsi nenápadný kritický vzkaz vyjádřený cifrou však v textu je: v Bibli jsou některá čísla tuze důležitá, třeba 7, 12 nebo 40 (Šalomoun prý vládl 40 let). Sedmička je dobré číslo naznačující řekněme propojení s nebem – a chrám se stavěl rovných 7 let. Dvanáct je zase číslo věrného Božího lidu, a na stavbu králova paláce potřebovali těch roků 13. Těsně vedle, něco je tu špatně, naznačuje

vypravěč, kterého přesná doba, po kterou se stavělo, možná zajímala mnohem míň než něco důležitějšího:

Ono totiž nestačí, aby stavba byla povedená a krásná. Víc sejde na tom, k čemu je a co se v ní bude dít. V honosném paláci bude sídlit král, který se velmi obratnou sňatkovou politikou vyhne lecjakým sporům, ne-li válkám (není to jeho vynález, v upadajícím Egyptě už se to prý dělalo i dřív). Však taky bude mít největší harém široko daleko (ve svatebním kázání bych ho – podobně jako celou řadu dalších postav z Bible – za vzor určitě nedával).

Vzápětí po Šalomounově smrti vyjde najevo, že král dosahoval parády a bohatství za pomoci biče a krutosti. Lidi žádali úlevu a Šalomounův synek se po poradě se starci („ulev jim“) a s vycházejícími politickými hvězdami („bič je málo, důtky na ně“) rozhodl, že ještě přitvrdí. Pak už se království rozpadlo, smůla. V královském paláci tou dobou už dlouho nepřebývalo vnímavé srdce, zbyl tam v posledních letech už jen stres z toho, jak těžko se dá tomuhle lidu vládnout. Takhle to bylo v paláci.

V chrámu, tam zas bude bydlet – kdo vlastně? Bůh není odkázán na to, jestli mu opatříme nějaký kvartýr. Když Boha a jeho slávu nepojmou ani nebesa nebes, jak by to dokázal barák, který mu lidi postaví a vyšperkují? To Šalomoun věděl a doufal, že v chrámu bude doma Boží jméno. A my si tam budeme chodit posílit víru. A přijímat lásku, abychom jí měli na rozdávání. A čerpat naději, která se nám moc a moc bude do života hodit.

III. Z života čistého

Jste-li z rodu královského, o vašich kvalitách to neříká vůbec nic. Spíš to vypovídá o tradici, na kterou navazujete (nebo byste měli). A zatímco uřňukancům a chvastounům bude možná imponovat bohatství, palác a tisícihlavý harém, ten, co se na Vánoce narodil z života čistého, převzal z té tradice zejména davidovskou příčetnost a šalomounovské vnímavé srdce. Příčetnost znamená, že si přičítám, co jsem provedl a jaký jsem. Vnímavé srdce zase, že naslouchám druhým a nedám místo toho přednost vžitým předsudkům.

Byly doby, kdy šlo Šalomounovi o peníze až na prvním místě, a to pak neváhal sáhnout po biči, aby se jich domohl. A protože peněz

nikdy nebude dost, museli jeho potomci ještě přitvrdit. I kdyby se kvůli tomu mělo království rozpadnout. Po biči prý sáhl i Ježíš, ale je tu rozdíl: bylo to v chrámu a použil ho jako velmi důrazné upozornění, že na tomto místě prachy nejvyšší hodnotou nejsou a nebudou. Nesebral je trhovcům: jinde ať peníze konají, co mají, ale tam, kde má bydlet Boží jméno, tam ať nezabírají prostor pro lidskou víru (a její slabost), pro lidskou lásku (která napodobuje tu Boží a potřeba jí je jak soli) a pro lidskou naději (kterou v nás probudí Bůh svým duchem, když už to vypadá, že to s námi dál nepůjde).

Z života čistého, z rodu královského přišel na zem Ježíš a my, kdo o to stojíme, jsme od té doby jeho lid, jemuž je tak těžko vládnout. Jsou rádcové, kteří by radili nasadit na nás větší tvrdost a přísnost, i kdyby se Boží království mělo kvůli tomu vylidnit, ale Kristus místo toho přinesl to příčetné, vnímavé srdce a obrovské milosrdenství. Však proto tu i dneska jsme.

požehnání

Bůh v temnotách je skrytý, a přec je prozářil.

V tom je ta potíž: že Bůh sice prozářil temnoty svou pravdou a milosrdenstvím, jenže lidi jsou jak uhranutí tmou: zhasínají si na životní moudrost, dávají chladu a tmě přednost ve svých vztazích a nenacházejí východiska z bludných kruhů.

Nemáme Mesiáše v hrsti a Boží království není v naší moci, Bůh v temnotách je skrytý - jenže je prozářil: ztraceným případům svítá, odmítnutí mají šanci na návrat, zklamaní na potěšení a zakřiknutí na dobrou zprávu; na zprávu o tom, že Bůh rozsvítil naději a tou svítí i do té nejtemnější tmy a do nejtmašších zákoutí lidské duše.

Ať vám to světlo svítí a tmy ať ho nepohltí. Amen.